

PUBLIKACJE

Alicja Jagielska-Burduk

Informacja o książce Olivii Rybak-Karkosz *Badanie autentyczności grafiki artystycznej – aspekty kryminalistyczne*

ISBN 978-83-7285-917-4

Wydawnictwo TNOiK „Dom Organizatora”, Toruń 2020

W 2020 r. nakładem Wydawnictwa TNOiK „Dom Organizatora” ukazała się monografia Olivii Rybak-Karkosz pt. *Badanie autentyczności grafiki artystycznej – aspekty kryminalistyczne*. Książka jest poświęcona metodom fałszerstwa i sposobom weryfikacji autentyczności grafiki artystycznej. Złożona problematyka badań autentyczności specyficznego wytworu artystycznego, jakim jest grafika artystyczna, wymagała interdyscyplinarnego ujęcia. W rezultacie autorka wzbogaciła swoje rozważania o obszar historii sztuki.

W rozdziale pierwszym poruszyła problematykę grafiki jako działu sztuk plastycznych (omówione zostały klasyczne techniki stosowane na przestrzeni wieków, stanowiące punkt wyjścia dla eksperymentalnych, indywidualnych rozwiązań) i jako przedmiotu obrotu na rynku dzieł sztuki. Następnie określiła, czym jest numerowanie odbitek i limit nakładu, jakie rodzaje odbitek występowały w grafice dawnej, a jakie we współczesnej, czym jest stan ryciny oraz jaka jest rola i wartość *catalogues raisonnés* na dzisiejszym rynku sztuki.

W procesie nadawania atrybucji sygnatura jest źródłem pierwszej informacji o autorze, dlatego mnogość wskazań imiennych na odbitce może powodować trudności w przypi-

saniu autorstwa. Nieznajomość predykatów oznaczających twórców bywa wykorzystywana przez osoby, które celowo dokonują nadinterpretacji rzeczywistego wkładu osoby wskazanej na odbitce. Wobec tego w rozdziale drugim Olivia Rybak-Karkosz opisała sposoby sygnowania stosowane przez artystów w grafice dawnej i współczesnej.

W kolejnej części autorka przedstawiła wyniki badań analizy sympatologicznej materiału badawczego. Typologia fałszerstw grafiki artystycznej została podzielona według sposobów fałszowania (przerobienia i podrobienia odbitek) i uzupełniona fałszerstwami innych elementów wpływających na wartość grafiki, to znaczy sygnatur i proveniencji. Jako dopełnienie tematyki autorka wskazała przypadki wykorzystania technik grafiki artystycznej do fałszerstwa innego rodzaju, czyli imitacji obrazu, rysunku, jak również fałszerstwa znaków pieniężnych. W razie wątpliwości co do autentyczności obiektu kwestią do rozstrzygnięcia jest sposób przeprowadzania jego weryfikacji i zastosowania odpowiednich metod badawczych. Grafika artystyczna to dział sztuki rodzący duże trudności w identyfikacji obiektów jako odbitek graficznych, ponieważ podobne efekty uzyskać można, rysując ołówkiem, akwarelą czy sporządzając reprodukcję kserograficzną.

Wskazanie właściwej techniki graficznej ma ogromne znaczenie w procesie atrybucyjnym, ponieważ pozwala na uniknięcie błędów skutkujących wadliwością czynności prawnej. O tych problemach i sposobach ich rozwiązania, jakich dostarcza kryminalistyka i jej możliwości badawcze w zakresie fałszerstwa znaków pieniężnych i innych papierów wartościowych, traktują ostatnie dwa rozdziały publikacji. Wykorzystując metody techniki kryminalistycznej, badane jest podłoże, w tym znak wodny, jak również środek kryjący w postaci farby drukarskiej. Na grafice dodatkowym aspektem umożliwiającym weryfikację autentyczności jest sygnatura artysty i znaki proveniencyjne. W pierwszym przypadku dobór badań uzależniony jest od umieszczenia sygnatury – na matrycy bądź na odbitce. Dla sygnatur i innych wypowiedzi językowych umieszczonych na matrycy materiałem porównawczym muszą być sygnatury znajdujące się na innych odbitkach wykonanych tą samą techniką co kwestionowana. W przypadku własnoręczności podpisu na odbitce możliwe będzie zastosowanie metody graficzno-porównawczej i dokonanie analizy pismoznawczej, a za materiał porównawczy mogą posłużyć inne wypowiedzi pisemne. Dodatkowo w procesie ustalania autentyczności grafiki artystycznej może zostać wykorzystana sfragistyka kryminalistyczna, która znajdzie zastosowanie jako metoda wspomagająca badania identyfikacyjne pisma ręcznego albo pozwalająca ustalić autentyczność znaków proveniencyjnych mających postać odbitek pieczęci. Dzięki temu w badaniach kryminalistycznych dzieło poddawane jest wieloaspektowej analizie.